उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि अध्ययन शैली व विचारप्रक्रिया यांचा संपादणूकीशी असलेल्या सहसंबंधाचा अभ्यास

✵ संशोधक ✵

दिपक प्रभाकर बाविस्कर

एम.ए., एम.एड., एम.फील., सेट (शिक्षणशास्त्र), नेट (समाजशास्त्र)

पीएच.डी. (शिक्षणशास्त्र)

आर.सी.पटेल शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, शिरपूर जि.धुळे

✵ मार्गदर्शक ✵

प्राचार्य डॉ. डी.ए.सूर्यवंशी

(एम.ए., एम.एड., पीएच.डी., पी.जी.डी.टी.ई.)

महात्मा गांधी शिक्षण मंडळ संचलित,

कला, शास्त्र व वाणिज्य महाविद्यालय, चोपडा, जि. जळगांव

कवयित्री बहिणाबाई चोधरी

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव

२०१९

समस्या विधान

उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया यांचा संपादणूकीशी असलेल्या सहसंबंधाचा अभ्यास करणे.

प्रस्तुत संशोधनात संशोधकाने धुळे जिल्हयातील शिरपूर, शिंदखेडा, साक्री व धुळे या चार तालुक्यातील उच्चमाध्यमिक शाळेतील इयत्ता बारावीच्या कला, विज्ञान आणि वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थी आणि विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती, अध्ययनशैली व विचार प्रक्रिया आणि संपादणूक या संदर्भातील माहितीचे संकलन करून अध्ययन परिस्थिती आणि अध्ययनशैली व विचारप्रक्रियेचा विद्यार्थ्यांच्या इयत्ता बारावीच्या बोर्डाच्या परीक्षेतील प्राप्त गुण म्हणजेच संपादणूकीशी असलेल्या सहसंबंधाचा अभ्यास केला आहे.

उद्दिष्टे

१. उच्चमाध्यमिक शाळेतील कला, विज्ञान आणि वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांचे अध्ययन परिस्थिती, अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूकीचा अभ्यास करणे.

२. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी व विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यातील सहसंबंधाचा अभ्यास करणे.

३. उच्चमाध्यमिक शाळेतील कला, विज्ञान आणि वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थी व विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यातील सहसंबंधाचा अभ्यास करणे.

४. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी व विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचार प्रक्रिया आणि संपादणूक यातील सहसंबंधाचा अभ्यास करणे.

५. उच्चमाध्यमिक शाळेतील कला, विज्ञान आणि वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थी व विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचार प्रक्रिया आणि संपादणूक यातील सहसंबंधाचा अभ्यास करणे.

परिकल्पना

१. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

२. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

३. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur

४. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

५. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

६. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

७. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

८. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

९. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१०. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

११. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१२. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१३. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१४. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१५. उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१६. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१७. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur

१८. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

१९. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

२०. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

२१. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

२२. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

२३. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

२४. उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

संशोधन पद्धती- प्रस्तुत संशोधनात संशोधकाला धुळे जिल्हयातील उच्च माध्यमिक शाळेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया यांचा संपादणूकीशी असलेल्या सहसंबंधाबाबत सद्यस्थिती जाणून घ्यावयाची होती व ही सदरील माहिती विविध चाचण्यांद्वारे संकलित केली जाणार होती त्यामुळे वर्णनात्मक संशोधन पद्धतीतील सर्वेक्षण संशोधन पद्धतीचा अवलंब केला आहे.

जनसंख्या- प्रस्तुत संशोधनासाठी जनसंख्या म्हणून धुळे जिल्हयातील एकूण १४५ उच्चमाध्यमिक शाळेतील एकूण १८५९९ विद्यार्थ्यांची (मुले व मुली) जनसंख्या निश्चित करण्यात आली होती.

न्यादर्श - प्रस्तुत संशोधनासाठी धुळे जिल्हयातील उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची (मुले व मुली) एकूण १८५९९ जनसंख्येतून ०५% म्हणजे ९३० विद्यार्थ्यांची न्यादर्श म्हणून स्तरीत यादृच्छिक नमूना निवड पद्धतीने निवड करण्यात आली होती.

संशोधनाची मापन साधने

१. अध्ययन परिस्थिती- रामपाल सिंह यांनी प्रमाणित केलेली अध्ययन परिस्थिती शोधिकेचा (Learning Enviornment Inventory) उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला, विज्ञान वाणिज्य

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur

शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती संदर्भात प्रतिसाद जाणून घेण्यासाठी अवलंब करण्यात आला होता.

२. **अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया -** प्रस्तुत संशोधनासाठी उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रियेचे मापन/शोध घेण्यासाठी डी. वेंकटरमण यांची Style of Learning and Thinking (SOLAT) या अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया चाचणीचा वापर करण्यात येईल.

३. **संपादणूक -** महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाच्या इयत्ता १२ वी च्या शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये झालेल्या परीक्षेत विद्यार्थ्यांना मिळालेले गुणांक संपादणूक म्हणुन घेण्यात आले होते.

संख्याशास्त्रीय परिमाणे- प्रस्तुत संशोधनात उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती, अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यातील संबंधाचा अभ्यास या संदर्भात प्राप्त माहितीचे विश्लेषण करण्यासाठी व अन्वयार्थ लावण्यासाठी पिअरसनचा सहसंबंध गुणक ('r') या संख्याशास्त्रीय परिमाणाचा उपयोग केला आहे.

निष्कर्ष

परिकल्पना क्र. ०१: उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची (विद्यार्थी व विद्यार्थीनी) अध्ययन परिस्थिती व संपादणूक यांत धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७१८ आहे म्हणजे उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती व संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. ०२: उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती व संपादणूक यांत धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७२३ आहे म्हणजे उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती व संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. ०३: उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययन परिस्थिती व संपादणूक यांत धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७८२ आहे म्हणजे उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययन परिस्थिती व संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur

परिकल्पना क्र. ०४: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६२३ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना क्र. ०५: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६४१ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना क्र. ०६: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६४८ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना क्र. ०७: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७५१आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. ०८: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७३१ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur

परिकल्पना क्र. ०९: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७८१ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. १०: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७५५आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. ११: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७८७ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. १२: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७९१ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययन परिस्थिती आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. १३: उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांत धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६१३ आहे म्हणजे उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

SES R.C. Patel College of Education, Shirpur

परिकल्पना क्र. १४: उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया व संपादणूक यांत धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७७७ आहे म्हणजे उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. १५: उच्चमाध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांत धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७५५ आहे म्हणजे उच्च माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. १६: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६४७ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना क्र. १७: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६७४ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना क्र. १८: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६१६ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या कला शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur

परिकल्पना क्र. १९: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६५४आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांची (विद्यार्थी व विद्यार्थीनी) अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना क्र. २०: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६३९ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. २१: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रियाआणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रियाआणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.६५८ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या विज्ञान शाखेतील विद्यार्थीनीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध वैध व विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना क्र. २२: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रियाआणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७१५आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. २३: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७१४ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur

वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

परिकल्पना क्र. २४: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात सार्थ सहसंबंध आढळून येत नाही.

निष्कर्ष: उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यात धन सहसंबंध आहे. तसेच प्राप्त 'r' मूल्य ०.७२१ आहे म्हणजे उच्चमाध्यमिक शाळेच्या वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थीनींची अध्ययनशैली व विचारप्रक्रिया आणि संपादणूक यांतील सहसंबंध उच्चप्रतीचा आहे.

SES R. C. Patel College of Education, Shirpur